

Socialdemokraternas förslag till budget 2013

Alla kan få del av en jämlik och jämställd hälsa

Målet för socialdemokratisk politik är att alla människor ska ha frihet att kunna leva ett gott och rikt liv. En grundläggande förutsättning är en god hälsa. Därför utgör en jämlik och jämställd hälso- och sjukvård fundamentet i socialdemokratisk välfärdspolitik. Sociala och ekonomiska villkor är avgörande för en jämlik hälsa. Hälso- och sjukvårdspolitiken måste alltid vara en integrerad del av en samlad välfärdspolitik. Vi socialdemokrater är övertygade om att jobb och utbildning kan bidra till att minska klyftorna mellan människor. När samhällsekonomin utvecklas på ett negativt sätt måste den offentliga välfärden stå stark med goda offentliga finanser för att möta dessa förutsättningar.

Vi socialdemokrater vill modernisera, utveckla och förstärka sjukvården. En sjukvård som utgår från patientens hälsotillstånd, är gemensamt solidariskt finansierad via skatten och demokratiskt styrd. Plånbokens tjocklek eller privata försäkringar ska inte avgöra vilken vård du ska få. Den växande barnfattigdomen ska bekämpas. För våra barn och ungdomars framtid ska inte familjens ekonomi vara avgörande. Vår utgångspunkt är den enskilde människans samlade behov. Hälso- och sjukvården ska vara tillgänglig för alla, hålla hög kvalitet och ge god service för att bota och lindra sjukdomar samt skapa förutsättningar för god hälsa och välbefinnande. Vi socialdemokrater vill investera i en politik som ger en mer jämlik och jämställd hälsa.

Behoven hos människor ska vara avgörande för hur sjukvården organiseras. Ekonomin ska utgå från behoven och styras därefter.

Vård på rätt nivå

Alla har rätt till en god sjukvård. Den som blir sjuk ska veta att hon eller han får hjälp av personal som har rätt utbildning, tillräckligt med tid och som arbetar med de modernaste metoderna och den senaste medicinska tekniken. Alla oavsett bakgrund och hälsotillstånd ska få sina problem tagna på allvar och få god och snabb service från första kontakt till färdig behandling. Ett gott bemötande ger trygghet. Målet ska vara en sjukvård utan köer där man möts med ömsesidig respekt. Det handlar om förtroende och goda relationer mellan vårdpersonal, patienter och anhöriga. Patientens delaktighet ska ses som en resurs i vården. Patientens roll ska stärkas genom att vägledning, god tillgänglighet och socialt stöd erbjuds på nära håll och med valmöjligheter. Idag får många patienter vänta på akuten och länge på provsvar. Här behövs ett mer flexibelt arbetssätt för att möta vårdbehovet.

Vi vill att...

...patienten ska få snabbare svar när det gäller provtagning/undersökning för vidare behandling genom att kvalitetssäkra processen och att ett nytt mätetal införs för provsvar.

...fler vårdcentraler ska ha ökade öppettider för sina patienter.

...kompetensutveckling sker inom alla personalgrupper. Uppföljning görs inom medarbetardialogen 2013.

Alla ges en god start i livet

Familjens ekonomi ska inte vara avgörande för barns framtid. Barnfattigdomen ökar och därför behövs särskilda insatser för att stärka barns och ungas utveckling. Genom att tillhandahålla en avgiftsfri sjukvård för barn och ungdomar kan samhället förbättra och underlätta deras uppväxtvillkor. Unga människors möjligheter till jobb och utbildning är avgörande för vilken framtidstro dessa har.

Landstinget följer FN:s barnkonvention där ett tydligt barn- och ungdomsperspektiv ska lyftas fram och genomsyra hela landstingets arbete.

Vi vill att...

...barn och ungdomar upp till 25 år ska få avgiftsfria besök i sjukvården. För detta avsätter vi 14 miljoner kronor.

...skulder för barns uteblivna besök hos vården läggs på vårdnadshavaren.

...hälsosamtal för alla förstagångsföräldrar genomförs när barnet är 1 år.

Folkhälsa och demokrati

Vi vill se en tydligare profil på folkhälsofrågorna. Ett hälsofrämjande samhälle handlar ytterst om att minska klassklyftor och orättvisor och skapa förutsättningar för alla att förverkliga sina livsdrömmar. Vi får inte hemfalla åt ett förenklat synsätt där folkhälsa enbart handlar om levnadsvanor. Ensamhet, låg inkomst och arbetslöshet påverkar hälsan. Det är därför viktigt att sätta folkhälsofrågorna i ett större samhällsperspektiv. Vi vill i en bred dialog tillsammans med studieförbund, fackliga organisationer, samfund, idrottsrörelsen, funktionshindrades organisationer och övriga föreningslivet öka folkhälsan och delaktigheten för alla invånare i vårt län.

Vår gemensamma välfärd är ett uttryck för vår syn på demokrati. Demokrati är ett värdesystem som ska genomsyra hela samhället, i skolorna, på arbetsplatserna och i bostadsområdena. Grunden är alla människors lika värde och värdighet. För oss är marginalisering, utanförskap och passivitet demokratiens och hälsans utmaningar.

Vi vill att...

...ett nytt folkhälsopolitiskt program arbetas fram där även funktionshinderpolitiken ingår som en del av programmet.

...det i uppföljning av hälsosamtal läggs särskild vikt för personer med psykisk- och fysisk ohälsa och arbetslöshet.

Psykisk hälsa

Att ytterligare förbättra vård och omsorg för alla som har ett psykiskt funktionshinder eller som drabbats av psykisk ohälsa är ett av vårdens viktigaste uppdrag. För att klara det krävs bättre samverkan och utveckling av vården, men det kräver också mer resurser. Landstinget bör ha tydligare fokus på rekryteringsfrågorna, där målet är en läkartäthet inom psykiatrin som följer riksgenomsnittet.

För att möta den psykiska ohälsan behövs förstärkta resurser, speciellt riktade till barn och unga. Det handlar om förebyggande insatser genom barnhälsovård, familjecentraler och ungdomsmottagningar, men också satsningar inom barn- och ungdomspsykiatrin. Samverkan mellan landstinget och kommunerna, när det gäller barn med psykisk ohälsa, behöver utvecklas.

Vi vill att...

...det avsätts ytterligare resurser för att öka antalet utbildningsplatser för psykologer och en bättre läkartäthet inom psykiatrin. För detta avsätter vi 3 miljoner kronor.

...tydliga måttetal för behandlingsinsatser inom psykiatrin tas fram.

Äldre

En högkvalitativ vård ska erbjudas för alla oavsett ålder och hälsobild. Dagens pensionärer är mer friska och starka, man motionerar och tar ansvar för barnbarn och anhöriga långt upp i åren. Alla är vi olika men de flesta av oss behöver förr eller senare hjälp i vardagen. Att kunna lita på att det finns ett system för vård och omsorg som fungerar i rätt tid skapar trygghet. Patienten ska inte själv behöva hålla reda på vem som har ansvar för vad i vårdkedjan. På sin vårdcentral ska man kunna känna trygghet i att man har en fast punkt i hälso- och sjukvården och att någon för ens talan. Alla patienter som så önskar ska få en personlig vårdkontakt.

Det är en stor framgång att vi lever allt längre. Fler äldre i befolkningen innebär mer erfarenhet. Framöver kommer många fler äldre än idag att behöva vård och omsorg. Därför behöver vi investera nu för att säkerställa att det också i framtiden finns bra vård och omsorg med kunnig personal. Personalens kompetensnivå är en av de viktigaste nycklarna för att höja kvaliteten.

Vi socialdemokrater vill prioritera vården av de svårt sjuka äldre.

Vi vill att...

...alla äldre multisjuka patienter ska ha en fast läkarkontakt med helhetsansvar.

...måttetal i budgeten kring utvecklings- och förbättringsområdet äldre tas fram.

...det satsas mer på äldreforskning i landstinget.

...en personlig vårdkontakt inrättas. För detta avsätter vi 3 miljoner kronor.

Tänderna

Tänderna är en del av kroppen och därför har alla människor en självklar rätt till god tandhälsa. För många är tandvården en ekonomisk fråga. Många av föräldrarna till de barn som har sämst tandhälsa uppsöker inte själva tandvården. Ett exempel på hur barnfattigdomen kan slå igenom. En god tandhälsa med fler kariesfria barn är en investering för framtiden.

Folktandvården ska vara till för alla. Då måste en bättre tillgänglighet skapas för nya patienter. Alla som önskar tandvård inom Folktandvården ska kunna erbjudas detta.

Vi vill att...

...andelen kariesfria 19-åringar ökar.

...det säkerställs resurser för tandreglering när det gäller barn. För detta avsätter vi 2 miljoner kronor.

...patienter som önskar tandvård inom Folktandvården ska få detta tillgodosett.

Hållbar utveckling

Vi vill bygga ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle, där människors livskvalitet kan öka, utan att det skadar vår gemensamma miljö. Vi vill stimulera en dynamisk tillväxt som samtidigt är hållbar. Dagens tillväxt skall inte ske på bekostnad av framtida generationers möjligheter att leva ett gott liv. Välfärd och möjligheter skall

komma alla till del. Det kräver solidaritet mellan människor, kommuner, regioner, länder och mellan generationer.

Ett område som behöver lyftas fram är lokala klimatinvesteringar. Många av framtidens jobb finns där lösningarna på klimatkrisen utvecklas. Landstinget ska vara med och leda utvecklingen för ett mer aktivt klimatarbete, inte ställa sig vid sidan av.

Ett område där landstinget som samhällsaktör kan påverka relativt enkelt är genom att upphandla grön el. Om landstinget tillsammans med kommuner ställer krav på förnyelsebar el vid upphandlingar stimuleras utbyggnaden av de förnybara alternativen. Till år 2050 ska Jönköpings län vara ett plus energi-län. Därför bör Landstinget inte bara vara en elkonsument utan också bidra till att aktivt bli en elproducent.

Vi vill att...

...landstingets totala energianvändning, när det gäller förnyelsebara energikällor "Grön energi", utgår ifrån att minst hälften av energin vi använder kommer ifrån förnyelsebara energikällor.

...Landstinget i Jönköpings län utreder möjligheten att satsa på vindkraft eller annan förnyelsebar elproduktion i vårt län.

Kollektivtrafiken

Ett socialdemokratiskt mål är att vi 2040 ska ha ett län som är helt fritt från fossilbränsle. För att uppnå detta behöver vi investera i utökad och prisvärd kollektivtrafik. Trafikförsöjningsprogrammet är en bra början. Med bättre och smidigare förbindelser samt låga avgifter kommer fler att välja det miljövänliga alternativet. Kollektivtrafiken ska vara ett realistiskt alternativ till bilen. För att uppnå detta vill vi att det startas ett utvecklings- och forskningsprogram för ökad kollektivtrafik.

Från den 1 januari 2012 har förändringar gjorts i regelverket för Landstingets sjukresor. Det har bland annat inneburit att högkostnadsskyddet har stigit med 600 kronor från 1200 till 1800. Det har inneburit att sjukresa med privat bil, buss och tåg har begränsats att gälla vid resa till vårdgivare utanför länet efter specialistvårdsremiss och vårdgarantiremiss, eller till länets sjukhus vid återkommande kvalificerad vård. För en del patienter som besöker vården ofta inom länet, men som inte godkänns för bedömningen återkommande kvalificerad vård, har det här inneburit en stor förändring ekonomiskt. Regelverket kring sjukresor behöver därför ses över.

Vi vill att...

...Landstinget snabbt utreder ett "100-kronorskort" till ungdomar upp till 25 år och äldre över 75 år för start 1 juli 2013. För detta avsätter vi 12 miljoner kronor.

...Landstinget som ny huvudman för kollektivtrafiken ska arbeta med forskning och utveckling för ökad kollektivtrafik.

...konsekvenserna kring de nya sjukreseersättningarna utreds.

Personalen – vår viktiga resurs

Personalen är Landstingets viktigaste resurs. En förutsättning för en framgångsrik organisation bygger på att personalen känner ansvar och delaktighet i sina arbetsuppgifter och därmed kan utvecklas och uppnå fastställda mål. Därför ska Landstinget utvecklas till att bli en mönsterarbetsplats med en arbetsmiljö präglad av delaktighet och engagemang, där de anställda trivs och har möjlighet att påverka utvecklingen.

Ska vi bli trovärdiga som arbetsgivare vill vi se ett långsiktigt hållbart arbete för att fler som vill arbeta heltid ska ges den möjligheten. Landstinget är en kunskapsorienterad verksamhet och kompetensutveckling för våra medarbetare är en avgörande fråga för vårdens kvalitet för patienten. Vi vill därför säkerställa att alla våra medarbetare får del av kompetensutveckling. Kollektivavtal eller kollektivavtalsliknade former ska vara en självklarhet inom all verksamhet som finansieras av Landstinget. Landstinget som en stor arbetsgivare med en stor verksamhet får inte vara rädd för förändringar och utveckling. Vår resurs i personalen ska tas tillvara vid sådana tillfällen och ges möjlighet att utvecklas vidare inom organisationen om så önskas.

Ungdomsarbetslösheten är hög i vårt län. Att länets unga får en annan start än arbetslöshet är i landstingets intresse. För en del ungdomar kan landstinget ordna feriepraktik. Vi socialdemokrater vill aktivt jobba för att minska antalet arbetslösa ungdomar genom att landstinget bidrar med olika projekt riktade till gruppen ungdomar. Att landstinget tar ett aktivt ansvar för arbetslösa ungdomar bidrar också till goda rekryteringsförutsättningar i framtiden.

Hyr-läkarkostnaderna har aldrig varit så höga som nu för landstinget och tar därmed en allt större del av verksamhetsresurserna. Vakanssituationen kräver nya arbetssätt, både regionalt och nationellt för att lösa situationen.

Vi vill att...

...heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet.

...det i dialog under 2013 tas fram mätetal för olika yrkeskategorier när det gäller kompetensplaner.

...det tillskapas nya feriepraktikplatser för ungdomar inom landstinget. För detta avsätter vi 3 miljoner kronor.

...en läkarpool etableras som ska ge kompensation i form av bättre anställningsvillkor.

...ingen ska sägas upp på grund av övertalighet.

Patientfokus

En modern hälso- och sjukvård utgår från patientens behov. Verksamhetens mål måste vara att skapa förtroende och delaktighet, samt att ständigt fokusera på ett systematiskt förbättringsarbete. Hälso- och sjukvården utvecklas bäst i ett sammanhållet system med obrutna vårdkedjor och stödprocesser.

Vi säger nej till ett ökat inslag av privata aktörer på våra gemensamt ägda och solidariskt finansierade sjukhus. Våra sjukhus ska inte bli vårdgallerior där privata vårdförsäkringar ger en gräddfil för några få.

Vi vill att...

...all vårdverksamhet som finansieras av landstinget omfattas av samma insyn för att säkerställa än mer jämlik och jämställd vård för länets invånare.

...ingen privatisering sker av specialistvården.

Primärvården

För att utveckla primärvården för framtiden är det viktigt att vi utgår från en helhetssyn, kontinuitet, kvalitet, tillgänglighet och samverkan med ett hälsofrämjande synsätt och patientens delaktighet.

Primärvården ska möta patienten och svara mot 80 procent av vården som ges. Vid vårdvalets införande baserades tilldelning av patienter utifrån läkartillgången. Nu vill vi socialdemokrater lyfta fram den mer teambaserade primärvården där olika yrkesgrupper arbetar tillsammans kring patienten. Inom primärvården införs nu diagnosrelaterad ersättning. Osäkerhet kring effekterna av införandet måste beaktas.

Samverkan mellan kommuner och landsting är och har varit framgångsrikt, därför tycker vi det är viktigt att fortsätta den vägen när det gäller utvecklingen av socialmedicinska mottagningar.

Vi vill att...

...det under 2013 görs en särskild utvärdering hur patientens tillgång till dietist, logoped, sjukgymnast, arbetsterapeut, psykologer samt kuratorer inom primärvården säkerställs.

...den diagnosrelaterade ersättningen som är under utveckling ska följas upp och utvärderas efter vilka effekter och konsekvenser den får för patient och verksamhet.

...det i regelboken för primärvården ges ett särskilt uppdrag kring samverkansformer med kommunerna, bland annat när det gäller socialmedicinska mottagningar.

...all vårdsverksamhet som finansieras av landstinget omfattas av samma insyn för att säkerställa än mer jämlik och jämställd vård för länets invånare.

Ständiga förbättringar och ekonomi

Ekonomi är ett medel för att förverkliga målet om god vård utifrån en jämlik och jämställd hälsa. Landstingets arbete över flera decennier för en stabil ekonomi är en förutsättning för detta. Vi förespråkar en god hushållning med de resurser som landstinget förfogar över vilket innebär att vi har 2 procent i resultat på sista raden. Landstingsskatten ska vara oförändrad.

Ständiga förbättringar och utvecklingsarbete är en naturlig del i all verksamhet. Det innebär att man inom all verksamhet strävar mot sådana framsteg. Denna process ska kunna mätas ekonomiskt över tid.

Landstingets verksamhet ska styras med anslagsfinansiering. På så vis säkerställer vi en mer jämlik och jämställd vård, där den som har störst behov får hjälp först. Detta skapar rättvisa och justa spelregler inom vården.

Specialistvård ska ges vid våra sjukhus. Verksamheter som landstingets serviceverksamhet och medicinsk diagnostik är viktiga värdeskapande delar av den helhet som vården är. Någon utförsäljning av verksamheter planeras inte.

Vi socialdemokrater vill finansiera våra förslag genom en annan ökningstakt av vårt samlade pensionskapital. De senaste fem åren har pensionerna ökat med i snitt 5,73 procent vilket i dagsläget är cirka 183 miljoner kronor per år i dagens värde. Vi kommer även framöver att säkerställa de anställdas pensioner.

För våra förslag anvisar vi 37 miljoner kronor.

Vi vill att...

...kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande former ska vara en självklarhet inom all av landstinget finansierad verksamhet.

...Landstingets resurser styrs med anslagsfinansiering.